

Болашақ университетінің
(қолы мен атымен толық атауы)

Мемлекеттік аттестаттау комиссиясының 20 12
жылы « 27 06 » шешімімен (№ 1 хаттама)

Нурғали Уәлихан
Әмірғалиұлына

050103-Педагогика және психология
(мамандық атауы) мамандығы бойынша

БАКАЛАВРЫ

академиялық дәрежесі берілді

Мемлекеттік аттестаттау
комиссиясының төрағасы
Ректор
Хаттам
М.О.
БОЛАШАҚ
УНИВЕРСИТЕТ
УНИВЕРСИТЕТ
«БОЛАШАҚ»

Аманжол
Қызыл
Нұр

Тіркеу нөмірі 111
2012 жылы « 30 » 06
Қызылорда қ.

ЖБ-Б № 0222174

Решением Государственной аттестационной комиссии

Университета Болашақ

от « 27 06 » 20 12 года (протокол № 1)

Нурғали Уәлихану Әмірғалиұлы

присуждена академическая степень
БАКАЛАВР

по специальности 050103-Педагогика и
психология
(академиялық мамандық атауы)

Nurgali Ualikhan

by the authority of the State Certification Commission
has conferred upon

Boleshak university

the degree of Bachelor

in 050103-Pedagogy and psychology

Date « 30 » 06 20 12

« 30 » 06 2012 года г. Қызылорда

ЖБ-Б № 0222174

1. Тері Нұрғали
 2. Аты, әкесінің аты Уәлихан Өмірғалиұлы
 3. Туған күні 24.02.1990
 4. Білімі туралы алдыңғы құжат Аттестат ЖОБ 0151173 23-06-2008
(Мәтін, құжаттың көшірі, берілген күні)
 5. Түсу сынағы Сертификат, ЕА 7039759 06-06-2008
 6. Түсті 2008 жылы "Болашақ" университеті
 7. Бітірді 2012 жылы "Болашақ" университеті
(СӨЖ, бағарламаның атауы)
 8. Қосымша аспаптар

9. Кәсіптік практика

Практиканың түрі	Кредит саны	Баға			
		әріптік	балдық	% - бен	дәстүрлі
Кәсіби арнаулы кәсіп	1	A	3,67	91	3(оны жақсы)
Ғылыми зерттеу жұмыстарының оқытуы	1	A	3,67	91	3(оны жақсы)
Педагогикалық-психологиялық азаматтық практика	1	A	3,67	91	3(оны жақсы)
Педагогикалық мамандықпен ірістік практика	1	A	3,67	91	3(оны жақсы)

10. Қорытынды аттестіттеу

Мемлекеттік емтихан тапсыратын пәндер атауы	Кредит саны	Баға			
		әріптік	балдық	% - бен	дәстүрлі
Қазақстан тарихы	1	A	3,67	90	3(оны жақсы)
Мамандық бойынша	1	A	3,67	90	3(оны жақсы)

11. Дипломдық жұмысын орындау және қорғау
(Диплом жұмысын оқушының қалай таңдағанына)

Диплом жұмысының (жұмысының) немесе диссертацияның тақырыбы	Кредит саны	Баға			
		әріптік	балдық	% - бен	дәстүрлі
Қауіпсіздік барысындағы ұлтостық ерекшеліктер		A	3,67	90	3(оны жақсы)

12. Жалпы кредит саны 31
 13. Орташа өлшемді баға 3,67
 14. _____ шешімімен
 (20 12 ж. « 27 » 06 № 1 хаттама)

050103 -Педагогика және психология мамандығы бойынша
Бакалавр берілді
Педагогика және психология білім бағдарламасы
Педагогика және психология бакалавры біліктілігі берілді

"Болашақ"
(жылдары)
университеті
оқу

Қызылорда
(қала)

**ДИПЛОМҒА
 ҚОСЫМША
 (транскрипт)**

№ _____

(берілген күні)

(тіркеу нөмірі)

Ректор Өмбетов Ө.У.

Үмбетов Ө.У.

Факультет деканы А

Хатшы

Осы диплом Қазақстан Республикасының жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім деңгейіне сәйкес кәсіби қызмет етуге құқық береді

Ж А Р А М С Ы З
 Д И П Л О М С Ы З

Д И П Л О М С Ы З
 Ж А Р А М С Ы З

15. Оқу уақытында мынадай пәндерді оқыды және емтихан тапсырды:

курсы

P/c №	Пән коды	Пән атауы	Кредит саны	Баға			
				әріптік	балдық	% - бен	дәстүрлі
1	2	3	4	5	6	7	8
1	K(R)Ya1102	Қазақ (орыс) тілі	3	B+	3,33	86	4(жақсы)
2	Inf1104	Информатика	3	B+	3,33	86	4(жақсы)
3	IYa1103	Шетел тілі	6	B+	3,33	86	4(жақсы)
4	Eko1105	Экология	1	B+	3,33	86	4(жақсы)
5	Phi2106	Философия	3	A	4,0	95	5(өте жақсы)
6	KN1201	Экономикалық теория негіздері	2	B-	3,33	86	4(жақсы)
7	KN1203	Мәдениеттану	2	A	4,0	95	5(өте жақсы)
8	KN1208	Құқық негіздері	2	B+	3,33	86	4(жақсы)
9	ALE 1109	Әлеуметтану	2	A	4,0	95	5(өте жақсы)
10	Say 1108	Саясаттану	2	A	4,0	96	5(өте жақсы)
11	VPS1201	Педагогикалық мамандыққа кіріспе	1	A	4,0	95	5(өте жақсы)
12	VPS1202	Психологиялық мамандыққа кіріспе	1	A	4,0	95	5(өте жақсы)
13	Ped 203, 2204	Педагогика	5	A	4,0	99	5(өте жақсы)
14	Ped 203, 2204	Педагогика к/ж	5	B-	2,67	78	4(еңгетелілі)
15	OP1205	Жалпы психология	5	B+	3,33	86	4(жақсы)
16	OP1205	Жалпы психология к/ж	5	A	4,0	100	5(еңгетелілі)
17	IP4206	Педагогика тарихы	3	A	4,0	95	5(өте жақсы)
18	IP4207	Психология тарихы	3	A	4,0	95	5(өте жақсы)
19	ETn4208	Этнопедагогика	3	A	4,0	95	5(өте жақсы)
20	ETn4209	Этнопсихология	3	A	4,0	98	5(өте жақсы)
21	SP3210	Әлеуметтік педагогика	2	A	4,0	95	5(өте жақсы)
22	SP3210	Әлеуметтік психология	2	A	4,0	95	5(өте жақсы)
23	PR2212	Даму психологиясы	2	A	4,0	97	5(өте жақсы)
24	PMUSSH 4213	Қазіргі мектептегі басқару және педагогикалық менеджмент	2	A	4,0	95	5(өте жақсы)
25	PM2214	Психологиялық менеджмент	2	A	4,0	95	5(өте жақсы)
26	MeMM2201	Мұғалім этикасы мен мәдениеті	3	A	4,0	95	5(өте жақсы)
27	KP 2202	Когнитивтік психология	2	A	4,0	95	5(өте жақсы)
28	KKP 3203	Қарым-қатынас психологиясы	6	A	4,0	95	5(өте жақсы)
29	JEJPP 3304	Жас ерекшелік және педагогикалық психологиясы	6	A	4,0	95	5(өте жақсы)
30	TAKP 2105	Тұлға аралық қатынас психологиясы	1	A	4,0	95	5(өте жақсы)
31	DFI 2206	Дефектология	3	A	4,0	95	5(өте жақсы)
32	Zoo3207	Зоопсихология	2	B+	3,33	86	4(жақсы)
33	KMKOTPPD 3208	Кіші мектеп жасындағы оқушы тұлғасын педагогикалық-психологиялық диагностикалы	2	B-	2,67	79	4(жақсы)
34	Kov 3209	Конфликтология	6	B+	3,33	86	4(жақсы)
35	JMP 3210	Жоғары мектеп педагогикасы	1	B+	3,33	86	4(жақсы)
36	PM4301	Педагогикалық шеберлік	3	B+	3,33	86	4(жақсы)
37	EP2302	Эксперименттік психология	3	B+	3,33	86	4(жақсы)
38	PPDI 2303	Жеке тұлғаның психологиялық-педагогикалық диагностикасы	4	B+	3,33	86	4(жақсы)
39	MPP3304	Педагогиканы оқыту әдістемесі	2	B+	3,33	86	4(жақсы)
40	MPP3305	Психологияны оқыту әдістемесі	2	A	4,0	95	5(өте жақсы)
41	PP3306	Практикалық психология	3	A	4,0	95	5(өте жақсы)
42	PRO3307	Кәсіптік білім беру педагогикасы	2	A	4,0	98	5(өте жақсы)
43	IP2301	Ынтымақтастық педагогикасы	5	A	4,0	95	5(өте жақсы)
44	KPG3302	Қазақстандағы педагогика ғылымы	2	A	4,0	95	5(өте жақсы)
45	KPG3303	Қазақстандағы психология ғылымы	2	A	4,0	99	5(өте жақсы)
46	Akm4304	Акмеология	2	A	4,0	95	5(өте жақсы)
47	Psy4305	Патопсихология	2	A	4,0	95	5(өте жақсы)
48	FK1101-2101	Дене тәрбиесі	2	A	4,0	100	5(еңгетелілі)

Баланы оқуға қызықтыру және дамыту мақсатында сабақ алдында, ашықтық, сенімділік деңгейін, эмоциялық еркіндікті, топта бірауыздылық орнатуға

жағдай жасайтын психологиялық жаттығулар өткізу керек. Адамдардың бір-бірімен қарым-қатынасы өте күрделі үдеріс

*Мектеп психологы
Нұрғали Уәлихан Өмірғалиұлы*

«ЖАСӨСПІРІМДЕР АРАСЫНДАҒЫ СУИЦИДТІК МІНЕЗДІҢ АЛДЫН АЛУ»

Бүгінгі таңда бүкіл әлемді елендетіп, қоғам дертіне айналып отырған суицид мәселесі, қоғамда болып жатқан өзгерістер мен сан түрлі қиындықтар бала психологиясына кері әсер етуде.

«Суицид» дегеніміз не, және оған кімдер барады?» деген сұрақты үнемі ата-аналардан, мұғалімдерден, кейде оқушылардан естуге болады. Бірақ егерде баланың, адамның іс-әрекетіне, мінез-құлқына мән бермей, назар аудармасақ оған бір қалыпты жауап беруге болар еді. Мысалы, тұрмыстық жағдайы қанағатсыз болса, немесе отбасының ішкі ахуалы жайсыз болса деп айтуға болар еді. Бірақ, қазіргі қоғамдағы өмірде өлеуметтік жағдай ең басты мәселе емес. Себебі «көңілі көк, тамағы тоқ» жасөспірімдерде өз өмірлерімен қош айтысып жатады.

Сол себептен бұл тақырыпта адамның, әсіресе жасөспірімнің көңіл-күйіне, ой-пікіріне, іс-әрекетіне назар аудару қажет.

Психотерапевтер суицидті (латынша «sui caedere») – ерікті және жоспарлы түрде жүретін, өліммен аяқталатын өзін — өзі зақымдау болып табылады, адам үшін өз өмірінің мәні жоғалады. Суицидальді әрекет дегеніміз—суицидальді активтіліктің, яғни суицидальді ой, ойын білдіру, суицид жасауға талпыну және қол жұмсау деп айтуға болады.

Өзіне қол жұмсаудың кез келген ішкі немесе сыртқы белсенділікті суицидті әрекет деп айтуға болады. Суицидальді әрекеттің ішкі белсенділігін уақытылы зерттеулер арқылы анықтаса, оны тоқтатуға мүмкіндік табылып, ішкі белсенділік сыртқы белсенділікке шықпайды.

Суицидальді синдром – бұл суицидальді әрекетке

бел бұған адамның қимыл – әрекеті мен мінез – құлқын көрсететін психологиялық симптомокомплекс. Суицидальды синдромның 2 түрі болады: 1. псевдосуицид (аффект жағдайында жасалады, ол кезде адам өзінің мәселелеріне көңілін аударту мақсатында жасалады); 2. шынайы суицид дегеніміз — өмірден кетуді жіті жоспарлаған мақсат, (жақын-туыстары мен дос-жарандарының және өзгелердің ой-пікірлерін ескермей, олардың қайғы-мұңымен жұмысы болмайды).

Суицидальді кәуіп факторлары

Тумысынан - тұқым қуалау, психикалық және жүйке психикалық аурулар;

ауыр эндогенді аурулар;

Жақын туыстарының арасындағы суицид.

Жеке психологиялық- жоғары деңгейдегі қобалжу, агрессия, эмоционалды тұрақсыздық, депрессия, өзін—өзі бағалауы адекватті емес, өз қабілетімен және келбетімен қанағаттанбау, жасерекшеліктерінің дағдарысын ауыр қабылдау, бейімделу қиындықтары, акцентуациялық мінез-құлық, өмірінде мақсаттың жоқтығы

Жүре пайда болған – отбасында: деструктивті тәрбиелеу, нашарлық, ішімдік, құқықбұзушылық, толық емес отбасы, жақын адамның өлімі, отбасындағы жайсыз ахуал.

Мектепте: оқудағы сәтсіздіктер, мұғалімдермен, сынып етекшімен, сыныптастарымен, мектеп әкімшілігімен конфликті жағдайлар, айналасындағылардың күткен нәтижесінен үрейлену, оқу-тәрбие процесіндегі қателіктер.

Қарым-қатынас саласында: жауапсыз махаб-

бат, әлеуметтік бейімделудің қиындықтары, қарым-қатынас дағдыларының қалыптаспауы, басқалардың ықпалына көну, еліктеу, мазақ ету, дәрежі сөйлеу.

Бос уақыттың ұйымдастырылуы: әдеби, музыкалық, философиялық қызығушылықтар, діни идеологиялық секталар, БАҚ, кумирлеріне еліктеу, бірқалыпты қызықсыз өмір, қызығушылықтар мен хоббидің жоқтығы, өлімге қызығушылық.

Суицидтің жалпы себебі - психикалық зақым келтіретін, стрестік жағдайлардың әсерінен пайда болатын психоәлеуметтік дезадаптация және тұлғаның айналасындағылармен қарым-қатынасының бұзылуының салдары болып табылады. Бірақта, жасөспірімдерде бұл жалпы бұзылу емес, тек ғана туған-туыстарымен, отбасымен қарым-қатынастың әлсіреуі.

Егер де әлеуметтену процессінде жасөспірімнің қажеттіліктері қанағаттандырылса, ол әлеуметтік ортада тез бейімделеді. Бұл жасөспірімнің «құндылықтар» категориясына бағынышты. Жасөспірімнің қабылдаған құндылықтарында оның әрекеті мен позициясының мазмұнды сипаты көрсетілген, сонымен қатар оның жеке тұлғалық сипатында өзі туралы және өзінің әлеуметтік ортада белсенді әрекетінің мүмкіндіктеріне байланысты.

Австриялық атақты психиатр Виктор Франкл: «Құндылықтар білім сияқты берілмейді. Құндылықтарды үйренуге болмайды, оларды өз бойынан өткізу қажет»- деп айтқан еді. Өз таңдауын бағыттау, қабылданған шешімнің маңыздылығы, басқа адамдармен қарым-қатынасқа сай әрекет жасау, тұлғаның әлеуметтік позициясының таңдауымен анықталатын нақты құндылықты өз бойын өткізу қажет. Қазіргі таңдағы жасөспірім арасындағы суицидтің алдын алу формаларының ішінен оқушыларда төменде көрсетілген ұғымдарды қалыптастыру маңыздылығы ерекше көрсетілген: «адам өмірінің құндылығы», «өмірдің мақсаты мен мәні» және сонымен қатар, өмірде болып жатқан қиын сәттерде жеке тұлғалық психологиялық қорғау әдістері.

Құндылықтарға бағыттау өте маңызды, себебі құндылықтар сыртқы түрткі және стимул болып табылады. Сонымен қатар, құндылықтар тұлға өзінің тәртібі мен іс-әрекетін салыстыратын критерий болып есептеледі.

Оқушылардың өмірлік мақсаты қалыптасқаны және тұлғаның әлеуметтік бейімделу қасиеттері оқушының қорғаушылық механизмдерінің жоғарлауына ықпал етеді, суицидтік әрекетті қоздыратын механизмдерді әлсіретеді. Оқушының өмірлік мақсатының, құндылықтарының қалыптаспауы, тұлғалық рухани дағдарыстары девиантты мінез-құлықтың себебі болып есептеледі. Кейбір мәліметтерге сүйенсек, өмірлік көзқарасының қалыптасуы 24-30 жасында аяқталады, сол себептен жасөспірім және бойжеткен-бозбалалық шақтағы психологиялық жанашырлықтың қалыптасуына тренинг элементтерімен ұйымдастырылған мақсаттылыққа бағытталған жұмыс түрі өз септігін

тигізеді.

Әр адамның өмірінің қиылуы өзінен-өзі трагедия. Адам өзін жер бетіндегі ең керемет жаратылысы деп есептейді. Бұл таңғажайып емес, себебі махаббат, реніш пен налу, кек алу, жүрекке жылы қабылдау сезімдері - адамға тән қасиеттер. Жер бетіндегі адамнан басқа бірде-бір тірі жан өз еркімен өз өмірін құрбан етпейді. Еңдеше, өзін-өзі құрбан ету - адамзат жаратылысынан болып келе жатқан жағдай.

Әр бір жас кезеңдеріне сай суицидальді белсенділік тән болады.

Балалық шақ – 12 жасқа дейін;
Жеткіншектік кезең – 12-17 жас;
Жастар арасы - 17-29 жас;
Ересектер арасы – 30-35 жас;
Қарттық кезең – 55-70 жас.

Ғалымдардың зерттеуіне сүйенсек 5 жасқа дейінгі балаларда өзін-өзі өлтіру әрекетіне бару өте сирек кездеседі. Жанұялық қақтығыстарға байланысты 9 жасқа дейін 2,5%, ал 9 жастан кейін 80% өзін-өзі өлтіру әрекетіне барады екен. Жеткіншек кезінде суицидальді әрекеттің себебі болып ата-анасымен, мұғалімдерімен қақтығысқа бару салдары болып табылады. Жастар арасында әсіресе қыздар арасында, әсіресе қыздарда өздерінің жігітеріне байланысты суицидальді әрекеттерге баратыны анықталды.

Суицидтың ең жиі кездесетін кезі 15-24 жас аралығы. Өзін-өзі өлтіруге бармас бұрын, суициденттердің көбі дайындық кезені – суицидальді кезеңінен өтеді, ол адамның бейімделу қабілетінің төмендеуімен сипатталады. Ол қызығушылық деңгейінің төмендеуі, қарым-қатынастың шектелуі, мазасызданғыш, эмоционалды тұрақсыз болуы т.б.

5 жасқа дейінгі балаларда өзін-өзі өлтіру әрекетіне бару өте сирек кездеседі. Жанұялық қақтығыстарға байланысты 9 жасқа дейін 2,5%, ал 9 жастан кейін 80% өзін-өзі өлтіру әрекетіне барады екен. Жеткіншек кезінде суицидальді әрекеттің себебі болып ата-анасымен мұғалімдерімен қақтығысқа бару салдары болып табылады. Жастар арасында әсіресе қыздар арасында әсіресе қыздарда өздерінің жігітеріне байланысты суицидальді әрекеттерге баратыны анықталды. Суицидтың ең жиі кездесетін кезі 15-24 жас аралығы. Өзін-өзі өлтіруге бармас бұрын, суициденттердің көбі дайындық кезені – суицидальді кезеңінен өтеді, ол адамның бейімделу қабілетінің төмендеуімен сипатталады. Ол қызығушылық деңгейінің төмендеуі, қарым-қатынастың шектелуі, мазасызданғыш, эмоционалды тұрақсыз болуы т.б. Японияда тек 1986 жылы ғана 25524 жағдай тіркелген. Швейцарияда әскер қатарына шақырылған боз балаларды психологиялық тексеруден өткізген кезде олардың 2% өзін-өзі өлтіруге барған, ал 24% - де суицидальді ойлар айқын көрінгені мәлім болған. Польшада соңғы 10 жыл ішінде 12-20 жас арасындағы суицидтен өлген балалар саны 4 есеге көтерілген, ал оның 21% қыздар алса, қалған 79% ұлдар құрайды. Дюркгеймнің суицид теориясына байланысты адам бір проблемалға тірелген кезде немесе ол бейімделген орта немесе әлеуметтік топ одан бас тартқан кезде ол өзін-өзі

өлтіруге барады деген. Әлеуметтік байланыстардың ерекшеліктерін ескере отырып ол келесі суицид түрлерін бөліп көрсетті: знойсттік және альтруисттік. Тағы да психопатологиялық жағдай негізінен балалармен жас өспірімдердің социализация деңгейімен қоғамда алатын орнына байланысты да болады. Психоаналитдік зерттеулер барысында суицид ол жеке тұлғаның сексуалды бұзылысына байланысты деген тұжырымдарға келді. Өзін-өзі өлтіру оның ішкі қақтығыстарын өткізу жағдайларындағы әлеуметтік психология дезадаптация салдары деп Бачериков қарастырады. Суицидогенді жағдайлар тұлғаның ерекшелігіне, оның өмірлік тәжірибесіне, интеллексісі және мінез- құлығымен анықталады. Суицидогенді қақтығыс шынайы себептер арқылы жүзеге асады. Ол тіпті сау адамда кездесуі мүмкін. Қақтығыс себептері субъект үшін ылғи да шынайы болады, сондықтан ол субъектіні ауыр уайым – қайғымен депрессияға ұшыратады. Сол проблемалардың шешілмеуіне байланысты адамдар өз- өздеріне қол жұмсауы мүмкін. А.Г. Амбрумова суицидальді мінез-құлқы бар 770 балалармен жасөспірімдерді зерттей келе пубертантты жасқа дейінгі балалар арасында (13 жасқа дейін) - 14,4%, пубертантты жастағы балалар арасында (13-16) - 51%, пубертантты жаста асқандар арасында (17-18) - 33,8% кездеседі. Суицидке барған көптеген қыздар дәрі ішіп уланып өлсе, ұлдар асылып немесе тамырларын кесіп өледі. 13 жастағы қыздардың өзін-өзі өлтіру себептері ол көбінесе аяқтарының ауыр болып қалуына байланысты. Осы жасқа байланысты Железова бұл балалардың көбінің мінез- құлқында ауытқулары бар және олардың 70% шизофрениямен ауырағын балалар құрайды деген. А.Г. Амбрумова және В.А. Тихоненко суицидалды әрекеттің екі негізгі типін көрсетеді: шынайы әрекет және демонстративті-шантажды. Демонстративті-шантажды әрекетте - өміріне сондай қауіпті емес әрекеттерге барады; денеде ірі веналар жоқ жерлерді кескілеу, онша қауіпті емес дәрілерді ішеді. А.Е. Личко мен А.А. Александров 14-18 жастағы жас өспірімдерді зерттей келе олардағы суицид мінезі көбінесе аффект жағдайында және ол балалардың осы жаста өте сезімтал болғандығына байланысты жиі кездеседі деген тұжырымдарға келді. Бірақ көбінесе бұл кезде балалар арасында кездесетін суицид ол демонстративті әрекет түрінде болады.

Шынайы суицидальді мінез- құлық деп тұлғаға деген шынайы немесе қиын проблемалары шешілмеген кезде өзін-өзі өлтіруін айтамыз. Ал жалған шантажды мінез-құлқы деп ол адам өзі ойлаған ойын жүзеге асыру үшін, оны қоршаған адамдарға қысым көрсеткен кезде және басқалардың сезімін манипуляциялаған кезде бұл әдісті қолданады. Ол көбінесе оны ренжіткен адамның алдында жасалады. Бұнда олар өздерін өлтірмейді тек, өзінің өлгісі келетіндігін демонстрациялайды. Шантажды мінез- құлық көбінесе бала кезден пайда болады.

Білім мекемесі – жасөспірімдердің күнделікті уақытының 1/3 өткізетін орны, сол себептен суицидтің алдын алу бағдарламасының іске асыру үшін ең тиімді орта болып табылады. Мүмкін біреулер ойлай-

тын шығар: «бұл балаларға арнайы маманның көмегі қажет» - деп. Олар дұрыс айтады. Егер олардың ойынша: мұғалімдерді суициденттермен жұмыс жасаумен жүктеу – оларды қиын жағдайға қалдыру деп танылса, олда шындық. Сол себептен мұғалімге көмек көрсету қажет, оған тиісті және тиімді ақпарат, білім беру қажет. Мұғалім жасөспіріммен қандай жұмыстар атқару қажет деген сұрақтар туындайды. Ең бастысы бұл бағдарламада мұғалімнің рөлі ол: суицидке жақын оқушыларды анықтауға көмек көрсету және алғашқы алдын алу жұмыстарын атқару.

Суицидке бейім оқушыларды анықтауда мұғалімнің рөлі маңызды. Мұғалім оқушымен жиі қарым-қатынаста болады, сол себептен ол оқушыда болып жатқан проблемалық жағдайларды байқауы мүмкін. Мысалы: апатия, агрессивті мінез, әрекет, шиеленіс, тұйықтану, әдеттен жоғары белсенділік, мұңаю, көңіл-күйдің бұзылуы, тіпті кейбір кезде отбасында болып жатқан өзгерістерді де байқап қалуы, немесе тікелей хабарлар болады. Мұғалім бұл өзгерістер жайлы дәрігерді, ата-ананы, мектеп әкімшілігін хабарлар ете алады, осы адамдардың назарын сол жасөспірімге аударуы мүмкін. ал жасөспірімге оның жағдайын көріп, онымен әңгімелесіп оған білікті мамандардың көмегіне (психолог, психотерапевт, дәрігерлер) жүгінуге ұсыныс бере алады.

Мұғалімнің осындай жұмыстарды атқаруы өз нәтижесін береді.

Мұғалім күйзелісте, дағдарыста жүрген жасөспірімге, оқушыға өз мейірімі мен түсіністігін, жанашырлығын көрсете білу қажет.

Мұғалімнің бұл әрекеті тиімді болу үшін оған жасөспірімдер арасындағы суицидтік әрекетке итермелейтін факторларды үйрету қажет. Бұл тақырып бойынша білімін жетілдіру қажет. Сол себептен мектеп мұғалімдерімен мектеп психологтары тығыз байланыста болу керек.

Сонымен:

Жағдаятты белгілер:

жақын адамның өлімі;

үдемелі әлеуметтік оқшаулау, отбасынан, достарынан (жана мекен-жайға көшу);

сексуалды зорлық-зомбылық;

қадамаған жүктілік;

«өз бейнесін жоғалту» (ұятқа қалу, қорлау);

Мінез-құлқы белгілері:

нашакорлық және алкогольді тәуелділік;

үйден кету;

мінез-құлқы белсенділігінің күрт төмендеуі;

әдеттерінің өзгеруі, мысалы, жеке гигиеналық ережелерін сақтамау);

өлім және суицид төңірегіндегі тақырыптар жөнінде әңгімелесу артықшылығы;

мұңды, қайғылы әуендер тыңдау;

«өз істерін ретке келтіру» (жеке заттарын тарату, туған-туыстарына, достарына хат жазу, конфликті жағдайларды реттеу);

Эмоционалды белгілер:

өлімге тәсілдер іздеу және өмір сүрі құштарлығы

бір мезгілде;

депрессивті көңіл-күй, өз өміріне немқұрайлық;
үмісідік, дәрменсіздік, шарасыздық;
қайғығаны уайымдау;
Коммуникативті белгілер:

суицидтік ниет туралы тура және жанама хабарламалар («өлгім келеді» - тура хабарлама, «жақында бәрі аяқталады»-жанама хабарлама). Өлуге ниет, мәңгі өмір жөнінде әзілдер, ирониялық пікірлерде жанама хабарламаларға жатады.

Потенциалды суицид кезінде көмек

Суицидалды қауіпті анықтау, суицидентпен оның ниеті жөнінде әңгімелесу – ол алғашқы көмек болып табылады.

Тыңдаңыз. Жалпылай типті сөздермен жұбатуды тырыспаңыз. Мысалы, «Бәрі сен ойлағандай жаман емес», «Бәрі жақсы болады», «Оны істеудің қажеті жоқ». Балаға өз мұның айтуға мүмкіндік беру маңызды.

Талқылаңыз. Жоспар мен мәселені ашық талқылау қобалжуды төмендетеді. Өз-өзіне қол жұмсау тақырыбына табу қойылғандықтан, бала өзін қоғамнан шектетілген күйде болады, бұл жағдай қауіпті суицидтік жағдайдың маңызды ерекшеліктерінің бірі. Сол себептен суицид жөнінде сұрақтар қою маңызды.

Жанама көрсеткіштерді үнемі назарда ұстау қажет. Әрбір өлім жөнінде қалжыңды немесе қауіпті шындап қабылдау қажет. Оны шын көретінізді айту қажет. Бірігіп әрекет жасаудың шешімін қарастырып, табыңыз.

Қызығушылық танытыңыз, бірақ бағаламаңыз, көндіруге тырыспаңыз.

Әрбір адам өмір сүруге құқылы. Олай болса неге арамды өз өлімінен бұрын өмірден озатын адамдар кездеседі? Қиыншылыққа төзбей өмірден өте салу оңай. Бірақ, осының артында қаншама қайғы-қасірет, мұң бар дессіңші! Сондықтан да мұндай нәрседен аулақ болайық!

*Мектеп психологы
Үркітбайқызы Ақерке*

«ЖАС ЕРЕКШЕЛІК ПСИХОЛОГИЯСЫ»

1. Жас ерекшелік психологиясының пәні және міндеттері
2. Жас шамасының мәселесі
3. Психикалық дамудың кезеңге бөлінуі

Жас ерекшелігі психологиясының пәні, зерттеу объектісі мен негізгі ұғымдары

Жас ерекшелігі психологиясы - адамның психикалық процестерімен психологиялық қасиеттерінің уақытқа қарай өзгеру онтогенезін зерттейді. Жас ерекшелік психологиясы фундаменталды теориялық пән бола отырып, мынадай мәселелерді қарастырады: адамның психологиялық және жекелік даму деңгейлерін, олардың статистикалық жас ерекшелік даму нормаларына сәйкестігін, әр түрлі факторлардың психика мен адамның жасаралық дамуына әсерін талдау, онтогенездегі әр түрлі өмір этаптарындағы адамның психикалық даму жолын болжау, т.б.

Жас ерекшелігі психологиясының пәні - адамның

өмір сүру барысындағы психикасы мен іс-әрекетінің өзгеруінің заңдылықтары мен тенденциялары. Жас ерекшелігі психологиясының орталық ғылыми категориясы - психикалық даму.

Даму дегеніміз жаңа механизмдердің, процестердің, құрылымдардың жаңадан туындауы және сапалық өзгеруі. Адамның даму тұтас процесінің үш негізгі жағын бөліп көрсетуге болады.

1. Жеке адамның жалпы қасиеттерінің (мінез-құлқы, қызығушылығы, бағыттылығы, санасы, т.б.) дамуы.

2. Оқыту процесінде білім мен іс-әрекет тәсілдерінің дамуы;

3. Игерілген тәсілдерді қолданудың психологиялық механизмдерінің дамуы;

Дамудың көрсетілген бағыттарының әрқайсысы өзіне тән өзгешеліктерімен сипатталып, ақиқат түрде барлығы өзара байланыста болады, ал біріккен күйде психикалық даму деп аталатын жеке адамның өзгеріс

Сертификат

Нұрғали Уәлихан Өмірғалиұлы

успешно завершил(а) курс

Қашықтан оқытуды үйренемін

Курстың ұзақтығы - 40 сағат

<https://stepik.org/course/74929>

<https://stepik.org/cert/508128>

11.08.2020

«АДАМНЫҢ ҮЙЛЕСІМДІ ДАМУЫ ҰЛТТЫҚ
ИНСТИТУТЫ» КОММЕРЦИЯЛЫҚ ЕМЕС
АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

НЕКОММЕРЧЕСКОЕ АКЦИОНЕРНОЕ
ОБЩЕСТВО «НАЦИОНАЛЬНЫЙ ИНСТИТУТ
ГАРМОНИЧНОГО РАЗВИТИЯ ЧЕЛОВЕКА»

Сертификатқа қосымша № 0019697
Приложение к сертификату

Нұрғали Уәлихан Өмірғалиұлы

Біліктілікті арттыру курстарында оқу кезінде келесі модульдер бойынша тиісті білім мен дағдыларды көрсетті:
За время обучения на курсах повышения квалификации показал(а) соответствующие знания и навыки по следующим модулям:

№	Бағдарлама модульдерінің атауы Наименование модулей программы	Сағат саны Количество часов	Баға Оценка
1 модуль	Білім беру ұйымдарында зорлық-зомбылықтың алдын алудың нормативтік-құқықтық аспектілері / Нормативные правовые аспекты профилактики насилия в организациях образования	4	зачет
2 модуль	Білім беру ұйымдарында зорлық-зомбылықтың алдын алу контексінде дамыту және тәрбиелеудің мазмұны мен әдістерін жетілдіру / Совершенствование содержания и методов развития и воспитания в контексте профилактики насилия в организациях образования	60	зачет
3 модуль	Педагогтердің IT-құзыреттілігін және цифрлық сауаттылығын дамыту / Развитие IT-компетентности и цифровой грамотности педагогов	2	зачет
4 модуль	Вариативтік. Қорытынды бақылау / Вариативный. Итоговый контроль	14	зачет

Ұйым басшысы
Руководитель организации

Сакенова Е.Н.

Тіркеу нөмірі №
Регистрационный номер №

2690

Берілген күні: " 26 " 05 2023 жыл/год
Дата выдачи

АЛҒЫС

Құрметті УӘЛИХАН ӨМІРҒАЛИҰЛЫ!

Сізді күн мен түн теңесетін, өмірдің жылы лебі есетін, дүние ерекше өзгертін, Жер ана өзгеше күйге енетін, ырыс пен берекенің, ризық пен несібенің бастауындай болған Ұлы күні - Наурыз мерекесімен «Nur Otan» партиясы Қызылорда қалалық филиалы атынан шын жүректен құттықтаймын!

Ежелден жаңару мен жасампаздықтың бастауы болған Өз Наурыз қажырлы еңбегіңізге толағай табыстар әкелсін.

Ортақ мүдде жолындағы жұмыла атқарған ісіміз берекелі болсын!

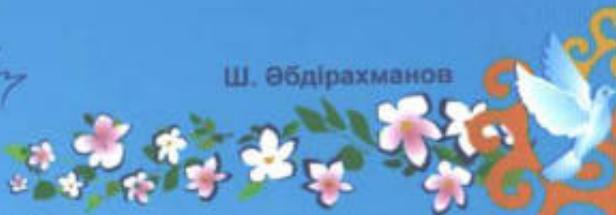
Жаңа жыл жанұяңызға шаттық, қызметіңізге абырой, елімізге тыныштық әкелсін. Ақ мол, жыл ырысты болсын!

Төрағаның бірінші орынбасары

Ш. Өбдірахманов

Қызылорда, 2021 жылғы наурыз

«Аутодеструктивті мінез-құлықтың алдын алуда психокоррекция бағытындағы тиімді әдістер тәсілдер»

Қатысушылар: Жас педагог-психолог мамандар

Мақсаты: Жас мамандар арасында психологиялық қызмет жұмысының ерекшелігіне тоқталу және тәжірибе алмасу.

Психологиялық қолдауды қажет ететін оқушылармен психокоррекция бағытындағы түзету, дамыту, сүйемелдеу жұмыстарының ерекшелігін және жаңа тиімді әдіс тәсілдерімен таныстыру.

Оқушылар мен педагогтар ұжымында психологиялық оң ахуалды, ата-аналар арасында психологиялық сауаттылықты қалыптастыруда педагог-психолог мамандардың білімін арттыру.

Өтетін уақыты:

Қызылорда облыстық оқу орталығы (әдістемелік кабинет мәжіліс залы)
24.02.2023 жыл

Сағат: 10.00

БАҒДАРЛАМА

09.00-09.30	Қатысушыларды тіркеу
09.30-10.00	Семинардың ашылуы
10.00-11.30	«Психологиялық қолдау тобындағы оқушыларды психологиялық сүйемелдеу арқылы өмірге құштарлығын арттыру» №261 орта мектебінің педагог-психологы Шалаева Жансия Мейрамбековна
11.30-13.00	«Кейс менеджмент кезіндегі әлеуметтік педагогтың рөлі» №261 орта мектебінің әлеуметтік педагогы Орынбасарова Ақбота Дәулетқызы
15.00-16.30	«Психологиялық қолдау тобы» оқушылармен жүргізілетін түзету дамыту жұмыстары» №23 мектеп-лицейінің педагог-психологы Нурғали Уалихан Өмірғалиұлы
16.30-18.00	«Отбасы тәрбиесінің бала өміріне әсері» ата-аналарға арналған психологиялық тренинг» Жаңақорған ауданы, №125 орта мектебінің педагог-психологы Айнақожаева Аида Пахмидиновна

Қызылорда облыстық оқу орталығы (әдістемелік кабинет)

***Аутодеструктивті мінез-құлықты
алдын алуда психокоррекция
бағытындағы тиімді әдістер
тәсілдер***

ОБЛЫСТЫҚ ӘДІСТЕМЕЛІК СЕМИНАР

Қызылорда, 2023 жыл

СЕРТИФИКАТ

«Аутодеструктивті мінез-құлықтың алдын алуда психокоррекция бағытындағы тиімді әдістер тәсілдер» атты облыстық семинарда «Психологиялық қолдау тобы» оқушылармен жүргізілетін түзету дамыту жұмыстары» тақырыбында іс-тәжірибесімен бөліскені үшін Қызылорда қаласы, №23 мектеп-лицейінің педагог-психологы **НҰРҒАЛИ УАЛИХАН ӨМІРҒАЛИҰЛЫНА** беріледі.

Орталық директоры

Қызылорда, 2023 жыл

С.АСҚАРОВ

Тіркеу № 00-С23- 00589

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БҒІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
«ӨРЛЕУ» БІЛІКТІЛІКТІ АРТТЫРУ ҰЛТТЫҚ ОРТАЛЫҒЫ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
АО «НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ «ӨРЛЕУ»

СЕРТИФИКАТ

Осы сертификат Нұрғали Ғалихан Әмірғалиұлы
Настоящим подтверждает, что (тегі, яты, әкесінің аты / фамилия, ия, отчество)

Ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларға арналған білім беруді жаңартылған мадәруғи іске асыру үлгісіндегі нәтижелері
прошел(ла) курсы повышения квалификации на тему / тақырыбында *білім беру (үйден оқыту)*

/23-27 тамыз 2021 жыл, 40 сағат/
в объеме часов / сағат көлемінде біліктілікті арттыру курстарынан өткенін растайды

Директор филиала / Елжанов С.М. /
АО «НЦПК «ӨРЛЕУ»» қолы/таңбасы аты-жөні/Ф.И.О.

М.О. Берілген күні: « 27 » 08 2021 жыл
М.П. Дата выдачи: _____ года

Тіркеу нөмірі
Регистрационный номер **№ 0456124**

Қазақстан Республикасы Ақпарат және қоғамдық даму министрлігінің
«Қоғамдық келісім» республикалық мемлекеттік мекемесі

СЕРТИФИКАТ

Медиация институтын дамыту мәселелері бойынша оқыту
семинар-тренингіне белсенді қатысқаны үшін

Нурғали Уәлихан

беріледі

«Қоғамдық келісім»
республикалық мемлекеттік мекемесінің директоры

Майгельдинов Қ.У.

2022 жыл

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БҒЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
«АДАМНЫҢ ҮЙЛЕСІМДІ ДАМУЫ ҰЛТТЫҚ ИНСТИТУТЫ» КЕ АҚ
НАО «НАЦИОНАЛЬНЫЙ ИНСТИТУТ ГАРМОНИЧНОГО РАЗВИТИЯ ЧЕЛОВЕКА»

СЕРТИФИКАТ

Т.А.Ө./Ф.И.О. Нұрғали Уәлихан Өмірғалиұлы

Қазақстан Республикасы педагогтерінің біліктілігін арттырудың
«Өзін-өзі тану» пәнін оқытудың
ғылыми-әдіснамалық негіздері»

оқончыл(а) курсы по образовательной программе повышения
квалификации педагогов Республики Казахстан

«Научно-методологические основы
преподавания предмета «Самопознание»

білім беру бағдарламасы бойынша оқыту курсы аяқталды.
Көлемі 72 академиялық сағат.

в объеме 72 академических часов.

Келісу

Согласование

Келісілген күні: 20 21 жылғы " 08 " қазан
Дата согласования: " 08 " октября 20 21 года

Ұйымның атауы «АДАМНЫҢ ҮЙЛЕСІМДІ ДАМУЫ ҰЛТТЫҚ ИНСТИТУТЫ» КОММЕРЦИЯЛЫҚ ЕМЕС АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ
НЕКОММЕРЧЕСКОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «НАЦИОНАЛЬНЫЙ ИНСТИТУТ ГАРМОНИЧНОГО РАЗВИТИЯ ЧЕЛОВЕКА»

Наименование организации

Ұйымның жетекшісі Сакенова Е. Н.
Руководитель организации

Берілген күні: 20 21 жылғы " 22 " қазан
Дата выдачи: " 22 " октября 20 21 года

№ 0003566

ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫНЫҢ ҚОҒАМДЫҚ ДАМУ БАСҚАРМАСЫ «ҚОҒАМДЫҚ КЕЛІСІМ» КММ

СЕРТИФИКАТ

Этномедиация бағытындағы даулы мәселелерді шешуді оңтайландыруға арналған облыстық семинар-тренингіне белсенді қатысқаны үшін

Муртали Чалиханов
беріледі

№041

«Қоғамдық келісім» КММ
директорының м.а.

Ф. Ә. Халимұллаев

Ф. Ә. Халимұллаев

Қолданбалы этносаяси
зерттеулер институтының
бас сарапшысы, этномедиатор

А. Х. Абдрашитова

А. Х. Абдрашитова

«Рух» психология
және тұлғаны дамыту
орталығының директоры,
психолог-этномедиатор

Р. С. Баймухаметова

Р. С. Баймухаметова

2022 жылғы, 10-11 қараша

АЛМАТЫ ҚАЛАСЫ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК
ПЕДАГОГИКАЛЫҚ МЕРЗІМДІ БАСПАСӨЗ БАСЫЛЫМ «БІЛІМГЕР»

Үстаз
шапағаты

АЛҒЫС ХАТ

Білім беру қызметкерлерінің біліктілігін арттыру жүйесін
дамытуға және педагогтардың кәсіби шыңдалуы мен
шығармашылық жетістіктеріне қосқан елеулі еңбегі үшін

Нұрғали Уәлихан Өмірғалиұлы

алғысымызды білдіреміз

Бас редактор:
Әбдікәрім Б.Б.

Тіркеу номері:
134

АЛМАТЫ ҚАЛАСЫ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК ПЕДАГОГИКАЛЫҚ МЕРЗІМДІ БАСПАСӨЗ БАСЫЛЫМ «БІЛІМГЕР»

СЕРТИФИКАТ

Бұл сертификат Жұрғали Ғәлихан Өмірғалиұлы

«Ұстаз шапағаты» республикалық ғылыми-әдістемелік, педагогикалық журналының 2021 жылғы қараша айындағы №11 (26) санында материалы жарияланғандығын растайды

Тіркеу номері:

634

Алматы, 2021 жыл

Бас редактор:
Әбдікәрім Б.Б.

АЛМАТЫ ҚАЛАСЫ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК
ПЕДАГОГИКАЛЫҚ МЕРЗІМДІ БАСПАСӨЗ БАСЫЛЫМ «БІЛІМГЕР»

ДИПЛОМ

*Мерзімді баспасөз басылымы
ұйымдастырып отырған шараларға
белсенді атсалысып, өзінің кәсіби шеберлігі,
тұлғалық ерекшеліктері мен
ұйымдастырушылық қабілетін
таныта отырып «Үздік сабақ» көрсеткені
үшін*
Нұрғали Уәлихан Өмірғалиұлы
марапатталады

Бас редактор:
Әбдікәрім Б.Б.
Тіркеу номері:
867

Алматы, 2021 жыл

Республикалық педагогикалық ғылыми-әдістемелік журнал

№11 (26), қараша 2021 жыл

Ұстаз шапағаты

*Қызылорда облысы Қызылорда қаласы
«Ж.Қизатов атындағы №23 мектеп-лицей»
коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ұжымы*

АЛМАТЫ ҚАЛАСЫ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК
ПЕДАГОГИКАЛЫҚ МЕРЗІМДІ БАСПАСӨЗ БАСЫЛЫМ «БІЛІМГЕР»

ГРАМОТА

*Жас ұрпаққа саналы білім
мен саналы тәрбие беріп,
жан-жақты тұлға
қалыптастырудағы табыстары
үшін*

Нұрғали Уәлихан Өмірғалиұлы

марапатталады

Бас редактор:
Әбдікәрім Б.Б.

Тіркеу номері:
367

Алматы, 2021 жыл

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АЛМАТЫ
РЕГИОНАЛЫҚ БІЛІМ АУДАРЫ

«ӨРЛЕУ» БАҒАУ АҚ БАСҚАРМА ТӨРАГАСЫ
ЦИФРЛЫҚ ҚҰЗЫРЛЫҚ АРТҚЫ
ОҚУ ОРТАЛЫҒЫ ҚАЗАҚСТАН ҚИМАСЫ
АҚ ДИЖИТАЛДЫҚ БІЛІМ
ПІЛДІРІМНІ ҚАЛПАМАСЫ АҚТІЛІ

СЕРТИФИКАТ

Осы сертификат / Настоящим подтверждается, что

Нұрғали Уәлихан

прошел (ла) курс повышения квалификации на тему

**ПЕДАГОГТЕРДІҢ ЦИФРЛЫҚ ҚҰЗЫРЛЫҒЫН ДАМУ
РАЗВИТИЕ ЦИФРОВЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ ПЕДАГОГОВ**

тақырыбында біліктілікті арттыру курсынан өткенін растайды

«Өрлеу» БАҒАУ АҚ Басқарма Төрағасы
Председатель АО «НЦПК «Өрлеу»

А.Мухаметжанова

Сертификат Білім беру ұйымдарымен педагог кадрларының мен оларға тиестірілген тапшыларға
білікті сапаттарын (росту) үлші аттестаттауға өтуге жарамсыз

Сертификат не делается документом для прохождения аттестации на присвоение (подтверждение)
квалификационных категорий педагогических работников и приравненным к ним лицам

Берілген күні:

01.09.2021

Дата выдачи:

№ 051173

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
«ӨРЛЕУ» БІЛІКТІЛІКТІ АРТТЫРУ ҰЛТТЫҚ ОРТАЛЫҒЫ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ «ӨРЛЕУ»

СЕРТИФИКАТ

Осы сертификат Уәлихан Нұрғали
Настоящим подтверждает, что (тегі, аты, әкесінің аты / фамилия, имя, отчество)

«Қашықтықтан оқыту: сабақты әзірлеуден бастап білім беру процесін ұйымдастыруға дейін»

«Дистанционное обучение: от разработки урока до организации образовательного процесса»

тақырыбында / прошел (ла) курсы повышения квалификации на тему

40 сағат көлемінде біліктілікті арттыру курстарынан өткенін растайды /в объеме 40 часов

Берілген күні « 2020-10-03 _____ жыл
Дата выдачи: _____ года

Тіркеу нөмірі 5392625
Регистрационный номер №

МИНИСТЕРСТВО
ИНФОРМАЦИИ И
ОБЩЕСТВЕННОГО РАЗВИТИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

CISC

СООБЩЕСТВО
ПСИХОЛОГОВ

ОФ "Улагатты жану"

СЕРТИФИКАТ

выдан

Мурзах Умархан Омаржанович

за участие в семинар-тренинге на темы
"Детско-родительский коучинг" и "Профилактика
и кризисная помощь в школе в ситуации жестокого обращения с
детьми"

28 сентября 2019 г.
г. Кызылорда

КУЛЯШ САЛИМБАЕВА
Исполнительный директор
Общественного
объединения "Сообщество
психологов Назарбаев
Интеллектуальных школ"

0000166

ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫНЫҢ ҚОҒАМДЫҚ ДАМУ БАСҚАРМАСЫ

АЛҒЫС

Құрметті Уәлихан Өмірғалиұлы!

Қазақстан Республикасы Президентінің сайлауын ұйымдастыру мен жоғары деңгейде өткізілуіне қосқан ерекше үлесіңіз үшін Алғыс білдіремін.

Тәуелсіздігімізді тұғырлы ету жолындағы шараның мәні мен мазмұнын халық арасында түсіндіру жұмыстарына аса зор жауапкершілік пен азаматтық белсенділік танытуыңыз – еліміздегі саяси маңызды науқанды аймақ тұрғындарының басымдықпен қолдауына оң ықпал етті.

Алдағы уақытта да Сыр өңірінің қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық және рухани-мәдени дамуы жолында жемісті еңбек ететіндігіңізге сенемін.

Отбасыңызға береке-бірлік, еңбегіңізге табыс, Өзіңізге зор денсаулық тілеймін

**Құрметпен,
Басқарма басшысы**

М. Қазбекова

Қызылорда қаласы, 2022 жыл

B BILIM
FOUNDATION
СЕРТИФИКАТ

Нұрғали Уәлихан

«Жасөспірімдердің денсаулығы мен өмірлік дағдыларын
қалыптастыру және суицидтің алдын алу»
бағдарламасы аясында «Ата-ана мен бала жүйесінде
психологиялық консультация жүргізу»
оқыту курсын сәтті меңгергенін растайды
(78 сағат көлемінде)

Қызылорда қ., 11-16 маусым 2019 жыл

Е. АЙТМҰХАМБЕТ

«BILIM FOUNDATION» КҚ
АТҚАРУШЫ ДИРЕКТОРЫ

<https://bilim.org/verifyCertificate/26401>

№ 0019011047

ҚЫЗЫЛОРДА ҚАЛАСЫ БОЙЫНША БІЛІМ БӨЛІМІ

АЛҒЫС

Тәуелсіз еліміздің кемел тұлғасын
қалыптастыруда жас ұрпаққа
сапалы білім мен саналы тәрбие беруде
және білім саласын дамытуға қосқан
ерекше үлесі үшін

НҰРҒАЛИ УӘЛИХАН ӨМІРҒАЛИҰЛЫ

АЛҒЫС БІЛДІРЕМІН

БӨЛІМ БАСШЫСЫ

Д. БАЙМУРЗАЕВА

Тіркеу № 1504

2022 ЖЫЛ

АЛҒЫС

Құрметті Уәлихан Өмірғалиұлы!

Сізге бүгінгі Қазақстанның ғана емес, келешек ұрпақтың тағдырына тікелей әсер ететін ел тарихындағы маңызды сәтте референдумның жоғары деңгейде өтуіне атсалысып, белсенділік танытқаныңыз үшін алғыс білдіремін.

Алдағы уақытта да Жаңа Қазақстанды құру жолында біліміңіз бен қажыр-қайратыңызды кәсіби деңгейде елге қызмет көрсетуге арнай беретініңізге сенемін.

Мерейіңіз үстем, мәртебеңіз биік болсын!

**Құрметпен,
Қызылорда қаласының әкімі**

А. Шаменов

2022 жылғы маусым

АЛҒЫС ХАТ

Құрметті Уәлихан Өміргалиұлы!

Сізді 7 мамыр – Отан қорғаушылар күнімен шын жүректен құттықтаймын. Халқымызда «Ер – елінің қорғаны» деген аталы сөз бар. Осындай жандардың ержүрек істеріне сай сый-құрмет көрсете отырып, олардан өнеге алып өсетін жас ұрпақ Отанына адал қызмет етеді деп сенемін.

Шаңырағыңызға ырыс-береке, деніңізге саулық, жұмысыңызға табыс тілеймін!

Құрметпен
“AMANAT” партиясы
Қызылорда қалалық
филиалының төрағасы

И. Құттықожаев

Қызылорда, 2023 жыл

ҚЫЗЫЛОРДА ҚАЛАСЫ БОЙЫНША БІЛІМ БӨЛІМІ
ҚАЛАЛЫҚ БІЛІМ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІ КӘСІПОДАҚ КОМИТЕТІ

АЛҒЫС

Тәуелсіз еліміздің кемел тұлғасын
қалыптастыруда жас ұрпаққа
сапалы білім мен саналы тәрбие беруде
және білім саласын дамытуға қосқан
ерекше үлесі үшін

Нұрғали Уәлихан Өмірғалиұлына

АЛҒЫС БІЛДІРЕМІЗ

ҚАЛАЛЫҚ БІЛІМ
БӨЛІМІНІҢ БАСШЫСЫ

Е. БОДАНОВ

ҚАЛАЛЫҚ КӘСІПОДАҚ
КОМИТЕТІНІҢ ТӨРАЙЫМЫ

О. АЛИМБЕТОВА

Тіркеу №2239

ҚЫЗЫЛОРДА, 2023 ЖЫЛ

ҚЫЗЫЛОРДА ҚАЛАСЫ БОЙЫНША БІЛІМ БӨЛІМІ

АЛҒЫС

Тәуелсіз еліміздің кемел тұлғасын
қалыптастыруда жас ұрпаққа
сапалы білім мен саналы тәрбие беруде
және білім саласын дамытуға қосқан
ерекше үлесі үшін

НҰРҒАЛИ УӘЛИХАН ӨМІРҒАЛИҰЛЫНА

АЛҒЫС БІЛДІРЕМІН

БӨЛІМ БАСШЫСЫ

Д. БАЙМУРЗАЕВА

Тіркеу № 3405

2022 ЖЫЛ

АЛҒЫС ХАТ

Құрметті Нұрғали Уәлихан!

Жасөспірімдердің жан саулығын жақсарту бағытында қосып отырған
үлесіңіз үшін алғысымызды білдіреміз!

Осы орайда Сізге және отбасыңызға денсаулық, шығармашылық
табыс, береке - бірлік тілейміз!

Құрметпен,
Bilim Foundation қоғамдық
қорының атқарушы директоры

Е. Айтмұхамбетов

қазан, 2019 ж.

Добровольное
Общество
ДОМ "Милосердие"

СЕРТИФИКАТ

№ 1111

Аружан Саин Улихан

В том, что он (а) с 27 по 28 августа 2022 года участвовал (а)
в семинаре и серии мастер-классов по теме «Практический опыт работы с РАС
в проекте Аутизм Победим»

Директор фонда
«Добровольное Общество «Милосердие»»
Аружан Саин

ҚЫЗЫЛОРДА ҚАЛАСЫ БОЙЫНША БІЛІМ БӨЛІМІ

ДИПЛОМ

«Педагог-психологтың білім беру мазмұнын
жаңарту жағдайындағы кәсіби дамуы»
тақырыбында мектеп педагог-психологтары арасында
тимбилдинг сайыста II орын иеленгені үшін

«Жігер» тобы

1. <u>Чодербек Жайдаров</u>	6. <u>Амаров Ләпчүніс</u>
2. <u>Шығарбаева Гүлжанат</u>	7. <u>Айтжанова Турсалбай</u>
3. <u>Қурғали Қалихан</u>	8. _____
4. <u>Жалғалова Айым</u>	9. _____
5. <u>Шакива Жанат</u>	10. _____

МАРАПАТТАЛАДЫ

Бөлім басшысы

Е. Боданов

Тіркеу № 0333

ҚЫЗЫЛОРДА, 2023 ЖЫЛ

ПСИХОЛОГТЫҢ ЖОҒАРЫ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНА КӘСІБИ БАҒЫТ-БАҒДАР БЕРУДЕГІ ТИІМДІ ЖОЛДАРЫ

АКТ ЗАЛЫ

Шаймухамбетова Фариза Кузенбаевна

Қ.Мұхамеджанов атындағы №1 мектеп-гимназия педагог-психологі

«Кәсіптік бағыт-бағдар беруде жасерекшеліктің маңыздылығы»

Исмайлова Жанерке Берикқызы

Ж.Махамбетов атындағы №43 орта мектеп педагог-психологі

"VUSA жағдайында оқушының мамандыққа қызығушылығын платформа арқылы анықтау"

№307 кабинет
/3-қабат/

Байзақова Меруерт Әбдіманапқызы

Байданова Ботагоз Уразалиевна

Ә.Молдағұлова атындағы №173 орта мектеп педагог-психологі, математика және информатика пәні мұғалімі

"Кәсіби бағдар - болашаққа жол!"

ПСИХОЛОГТЫҢ ЖОҒАРЫ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНА КӘСІБИ БАҒЫТ-БАҒДАР БЕРУДЕГІ ТИІМДІ ЖОЛДАРЫ

№311 кабинет
/3-қабат/

**Нұрғали Уәлихан Өмірғалиұлы
Маратова Меруерт Маратқызы**

*Ж.Қизатов атындағы №23 мектеп-лицей
педагог-психологі, қазақ тілі және әдебиеті
пәні мұғалімі*

**"Дұрыс таңдалған мамандық - болашақтың
кепілі"**

№304 кабинет
/3-қабат/

**Жусупова Айгерім Балгабаевна
Асанова Уркен Таскинбаевна**

*С. Лапин атындағы № 261 орта мектеп
педагог-психологі, тарих және құқық пәні
мұғалімі*

**"Мен таңдаған мамандық - болашағымның
бастауы"**

ПСИХОЛОГТЫҢ ЖОҒАРЫ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНА КӘСІБИ БАҒЫТ-БАҒДАР БЕРУДЕГІ ТИІМДІ ЖОЛДАРЫ

ӨТКІЗІЛЕТІН КҮНІ:

24 ҚАЗАН 2022 ЖЫЛ

ӨТКІЗІЛЕТІН ОРНЫ:

Ж.МАХАМБЕТОВ АТЫНДАҒЫ №43 ОРТА МЕКТЕП

УАҚЫТЫ:

09.00

Қызылорда қаласы бойынша білім бөлімі

СЕРТИФИКАТ

«Психологтың жоғары сынып оқушыларына кәсіби бағыт-бағдар берудегі тиімді жолдары» тақырыбында өткізілген қалалық семинарда жұмыс көрсеткені үшін
№23 мектеп-лицейінің педагог-психологі

Нұрғали Уәлихан Өмірғалиұлына

беріледі

Бөлім басшысы

Е. Боданов

№ 4785

Қызылорда қаласы, 2022 жыл

«АДАМНЫҢ ҮЙЛЕСІМДІ ДАМУЫ
ҰЛТТЫҚ ИНСТИТУТЫ» КОММЕРЦІЯЛЫҚ ЕМЕС
АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

НЕКОММЕРЧЕСКОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО
«НАЦИОНАЛЬНЫЙ ИНСТИТУТ»
ГАРМОНИЧНОГО РАЗВИТИЯ ЧЕЛОВЕКА

СЕРТИФИКАТ

Осымен Нұрғали
Уәлихан Өмірғалиұлы

біліктілікті арттыру курсы
«Білім беру ұйымдарында
зорлық-зомбылықтың алдын алу»

тақырыбы бойынша 80 академиялық сағат көлемінде өткендігін
растайды.

Ұйым басшысы Сакенова Е.Н.
Руководитель организации

Тіркеу нөмірі № 2690
Регистрационный номер №

Берілген күні: " 26 " 05 20 23 жыл/год
Дата выдачи:

Настоящим подтверждает, что Нұрғали
Уәлихан Өмірғалиұлы

прошел(ла) курс повышения квалификации на тему
«Профилактика насилия
в организациях образования»

в объеме 80 академических часов.

№ 0019697